

‘De quarantainelijst kan veel korter’

Reflectie

Beleidsmakers kennen maar twee soorten ziekteverwekkers: wel en geen quarantaine-organismen. Die strikte onderverdeling is volgens Piet Boonekamp van Plant Research International lang niet altijd te rechtvaardigen met biologische kennis. Hij pleit daarom voor realistische maatregelen die uitgaan van ziektebestrijding, en niet van handelsbelangen.

Piet Boonekamp: “Een pest risk assesment moet belangrijker worden in de aanpak van plagen.”

“Wetenschappers en telers kennen heel veel plantenziektes en -plagen. Beleidskringen komen niet verder dan twee soorten ziekteverwekkers: quarantaine en niet-quarantaine organismen. Bij de eerste categorie gaan alle alarmbellen af en worden telers gedwongen soms draconische maatregelen te nemen. Staan organismen niet op de lijst, dan is het vaak aan sectororganisaties om maatregelen te nemen om de export veilig te stellen. Die strikte onderverdeling is lang niet altijd te rechtvaardigen met biologische kennis. Er staan organismen op de quarantainelijst die in Nederland waarschijnlijk maar weinig kwaad kunnen, terwijl anderen die veel meer economische schade opleveren ontbreken.”

Handelsbelangen

“Quarantaine betekent nultolerantie: die organismen mogen niet voorkomen. Worden ze toch waargenomen dan zijn strenge maatregelen verplicht. Tref je op je bedrijf zo'n organisme aan, dan ben je dus flink de klos.

Heb je als bollenteler bijvoorbeeld het tulpenstengelaaltje, dan mag je tien jaar lang geen tulpen verbouwen op het betreffende perceel. Maar die maatregelen zijn lang niet altijd goed onderbouwd met wetenschappelijke kennis. Waarom tien jaar, en geen zes of zeventien? De quarantainelijst van de EU wordt regelmatig misbruikt om handelsbelangen veilig te stellen. Landen die geen last hebben van een plaagorganisme zijn gebaat bij strenge maatregelen tegen concurrenten die er wel last van hebben. Het zou me ook niet verbazen als landen die roepen dat ze een organisme niet hebben, dat op basis van hun controlesysteem niet kunnen zeggen. Omgekeerd kunnen ze ineens streng gaan keuren op organismen die ze toch al hebben. In beide gevallen kunnen ze import van producten lamleggen. Als je vasthoudt aan de quarantainelijst, dan zou je op zijn minst goede afspraken moeten maken over de controle. Want niemand is erbij gebaat als ziektes ongezien wel voorkomen en zich kunnen verspreiden.”

“De aanpak van bruinrot in Nederland laat wat mij betreft echter zien dat het goed zou zijn om de quarantainelijst eens tegen het licht te houden en na te denken of er geen betere maatregelen te bedenken zijn. Bruinrot is ver teruggedrongen in Nederland doordat boeren en overheid samen een flink aantal maatregelen hebben getroffen. Met de kennis over de levenscyclus van de bacterie die de ziekte veroorzaakt, zijn onder andere afspraken gemaakt over beregning vanuit oppervlaktewater en de bestrijding van de bacterie bij andere plantensoorten.

Een *pest risk assesment* waarin staat wat de dreiging is van een organisme hier lokaal en in de landen waarheen wij producten exporteren, en welke maatregelen er genomen moeten worden, zou een belangrijker rol moeten gaan spelen in het bepalen van de aanpak van plagen. Je moet de kosten van te nemen maatregelen wel goed afwegen tegen de verwachte schadelijke effecten.

Er is nu bijvoorbeeld veel aandacht voor het dennenaaltje dat in Portugal veel schade veroorzaakt. Maar in Nederland lijkt het aaltje weinig kwaad te kunnen, omdat het hier te koud is. Als we dus geen hout exporteren naar landen met een klimaat zoals Portugal, dan is het veel logischer om niet al te moeilijk te doen over het aaltje.”

Realisme

“We moeten ons bezig houden met de echte bedreigingen. Je moet niet denken dat je met een paar controleurs aan de grenzen alles kunt tegenhouden. Er komt zoveel op ons af, daar red je het niet mee. Je zult moeten samenwerken met ondernemers, en die krijg je mee als je realistische maatregelen treft die gericht zijn op de bestrijding van de ziekte, en niet gedreven worden door handelsbelangen. De quarantainelijst is nu veel te lang. Het aardappelcyste-aaltje bijvoorbeeld komt al overal voor, net als wratziekte bij aardappels. Het is veel beter om dat te erkennen en passende bestrijdingsmaatregelen te nemen, dan een papieren werkelijkheid overeind te houden. Uiteindelijk is het de biologische waarheid die telt.”

Piet Boonekamp

Onderzoeker bij Plant Research International en themacoördinator Plantgezondheid van het beleidsondersteunend onderzoek.